

type van huwelijk; daarin moet ieder paar zich *schablonenmässig* voegen. Een goede opvatting eischt ook in deze betrekkingen verscheidenheid, vrijheid; iedere aangeborene kwaliteit moet zich kunnen ontwikkelen.

„Het heeft mij dan ook leed gedaan dat ik mijn politieken invloed in de laatste jaren niet heb kunnen gebruiken op dat terrein, maar als ik dien invloed ooit weer krijg dan zal ik zeker dit punt niet uit het oog verliezen. Ik heb over dit onderwerp, evenals trouwens over alles waarover ik schreef, nog altijd dezelfde meening als vroeger. Dat mag misschien komen door een soort van conservatisme in mijn geestesaanleg, maar als ik eenmaal iets doorgedacht en op schrift gebracht heb dan blijft het voor mij vaststaan.

„Ik behoef nooit na te kijken wat ik vroeger geschreven heb want ik ben natuurlijk altijd mijzelf. Ja, het kan wel eens gebeuren dat, als men een onderwerp dikwijls behandelt, het licht nu eens meer hier, dan eens meer daar valt, maar dat is dan toch ook alles. Ik kan eigenlijk nooit inconsequent zijn. Als ik iets op schrift breng dan is het zóó gerijpt dat ik er later niet meer over denk. Dat is misschien een fout, ik erken het, maar het is zoo.

„In praktische quaesties, waar het op eene appreciatie van vóór en tegen aankomt, moet men natuurlijk de omstandigheden in aanmerking nemen.”

Ten opzichte van het armenkiesrecht bij voorbeeld, zoo verklaarde Mr. van Houten, was zijn meening over het daarin gelegen gevaar grootelijks versterkt door zijn Amerikaansche reis, zoodat hij het betrekkelijke kwaad van een te beperkt kiesrecht tegenover dat van een te uitgebreid kiesrecht na dien tijd anders inzag. Opneming van armen scheen hem thans stellig het grootere kwaad in vergelijking met het buitensluiten van de allernaaste groep der voor zich zelf zorgenden; vroeger misschien niet. Maar de zaak kwam toen niet scherp aan de orde.

Terugkomend op het eigenlijke onderwerp vroeg ik, of de heer Van Houten meende, dat de tegenwoordig geldende bepaling dat de man het hoofd der echtvereniging is, behoort te vervallen.

— „Ja zeker, die moet geheel vervallen.”

„Maar gesteld, dat er tusschen twee echtgenooten oneenigheid rijst en dat die oneenigheid niet bij te leggen blijkt? Volgens onze tegenwoordige wet zou de man de eindbeslissing hebben. Maar als de bepaling, dat de man het hoofd is, er niet was?”

— „Dan zouden de echtgenooten ten slotte van elkaar moeten gaan. Ik ben een voorstander van een monogamisch huwelijk maar het moet gemakkelijk ontbindbaar zijn.”

„Vindt u dat niet een wat heel kras alternatief. Het kan toch gebeuren, dat men het over een betrekkelijke kleinigheid niet eens kan worden en zou men dan daarom voor goed van elkaar moeten gaan?”

— „Och, ik geloof, als twee mensen om een kleinigheid van elkaar *willen* gaan, dat het dan ook maar het beste is. Dan is het de druppel die het vat doet overloopen.”

„Ik kan mij toch voorstellen: Twee mensen die werkelijk zeer goed bij elkaar passen, zoodat het zeer onredelijk zou zijn wanneer zij hun verbindtenis